ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 19.6.2024 г.
COM(2024) 608 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Гърция

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 608 final}

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Гърция

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета[1], и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси[2], и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета по икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета[3], с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост, влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма за възстановяване и устойчивост се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от ЕС. В съответствие с приоритетите на европейския семестър той спомага за постигането на икономическо и социално възстановяване и за изпълнението на устойчиви реформи и инвестиции, по-специално за насърчаването на екологичния и цифровия преход и за укрепването на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и

[1] ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

[3] Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на ЕС и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(2) Регламентът REPowerEU[4], приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на ЕС от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще спомогне за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на ЕС, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Гърция добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(3) На 16 март 2023 г. Комисията публикува Съобщението „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“[5], за да допринесе за оформянето на политическите решения и да се създадат рамкови условия за увеличаване на растежа. Съобщението е структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили в областта на конкурентоспособността. Сред тези движещи сили достъпът до частен капитал, научните изследвания и иновациите, образованието и уменията и единният пазар се открояват като основни приоритети на политиката за реформи и инвестиции с цел справяне с настоящите предизвикателства, свързани с производителността, както и за изграждане на дългосрочна конкурентоспособност на ЕС и неговите държави членки. След това съобщение Комисията публикува на 14 февруари 2024 г. годишния доклад за единния пазар и конкурентоспособността[6]. В доклада се описват подробно конкурентните предимства на единния пазар на Европа и предизвикателствата пред него, като се проследява годишното развитие в съответствие с установените девет движещи сили на конкурентоспособността.

(4) На 21 ноември 2023 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г. [7], с което постави началото на цикъла на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2024 г. На 22 март 2024 г. Европейският съвет одобри приоритетите на обзора във връзка с четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 21 ноември 2023 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2024 г., в който посочи Гърция като една от държавите членки, които може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси, и за които ще е необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията също прие становище относно проекта на бюджетен план за 2024 г. на Гърция. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която Съветът прие на 12 април 2024 г., както и предложението за съвместния доклад за заетостта за 2024 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите

---

4 Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

на Европейския стълб на социалните права, което Съветът прие на 11 март 2024 г.

(5) На 30 април 2024 г. влезе в сила новата рамка на ЕС за икономическо управление. Рамката включва новия Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета. Тя включва и изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 за прилагане на процедурата при прекомерен дефицит и изменената Директива 2011/85/ЕС за бюджетните рамки на държавите членки[8]. Целите на новата рамка са устойчивостта на публичния дълг и устойчивият и приобщаващ растеж чрез постепенна фискална консолидация, както и чрез реформи и инвестиции. С нея се насърчава националната ангажираност, като средносрочната ѝ насоченост е по-силна в съчетание с по-ефективно и съгласувано прилагане. Всяка държава членка следва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план. Националният средносрочен фискално-структурен план съдържа фискалните ангажименти, ангажиментите за реформи и инвестиции на държавата членка, които обхващат хоризонт на планиране от 4 или 5 години в зависимост от редовната продължителност на мандата на законодателния орган в съответната държава. Планът за нетните разходи[9] в националните средносрочни фискално-структурни планове следва да спазва изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263, в това число изискванията консолидираният държавен дълг да следва правдоподобно низходяща тенденция най-късно до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от БВП, а бюджетният дефицит да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да изпълни съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, посочени в Регламент (ЕС) 2024/1263, периодът на корекция може да бъде удължен с най-много 3 години. За да подпомогне изготвянето на тези планове, на [21 юни] 2024 г. Комисията трябва да предостави на държавите членки насоки относно съдържанието на плановете и последващите годишни доклади за напредъка, които те ще трябва да представят, и в съответствие с член 5 от Регламент (ЕС) 2024/1263 ще им предаде технически насоки относно фискалните корекции (референтни траектории и техническа информация, когато е приложимо). Държавите членки следва да представят своите средносрочни структурни планове във фискалната област до 20 септември 2024 г., освен ако държавата членка и Комисията не се споразумеят да удължат този срок в

---

8 Регламент (ЕС) 2024/1264 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L, 2024/1264, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) и Директива (ЕС) 2024/1265 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L, 2024/1265, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Нетни разходи, както са определени в член 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 на Съвета от 29 април 2024 г. (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Нетни разходи означава публичните разходи след приспадане на i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и vi) еднократните и други временни мерки.

разумни граници. Държавите членки следва да гарантират участието на своите национални парламенти и консултирането с независими фискални институции, социалните партньори и други заинтересовани страни на национално равнище, когато е целесъобразно.

(6) През 2024 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. продължават да бъдат еднакво актуални и за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(7) На 27 април 2021 г. Гърция представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент. На 13 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Гърция[10], който бе изменен на 8 декември 2023 г. съгласно член 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 за актуализиране на максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да бъде включена главата за REPowerEU[11]. Отпускането на траншовете зависи от решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, че Гърция е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

(8) На 30 април 2024 г. Гърция представи своята национална програма за реформи за 2024 г. и своята програма за стабилност за 2024 г. в съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2024 г. отразява също шестмесечното докладване на Гърция относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.

(9) На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклада за Гърция за 2024 г.[12] В него беше оценен напредъкът на Гърция в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2023 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Гърция на плана за

[10] Решение за изпълнение на Съвета от 13 юли 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Гърция (ST10152/2021).

[11] Решение за изпълнение на Съвета от 8 декември 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение на Съвета от 13 юли 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Гърция (ST15831/1/2023).

[12] SWD(2024) 608 final.

възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Гърция при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на ЕС в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на ООН за устойчиво развитие.

(10) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Гърция. Основните констатации от извършената от службите на Комисията оценка на макроикономическите уязвимости за Гърция за целите на посочения регламент бяха публикувани през април 2024 г.[13] На 19 юни 2024 г. Комисията стигна до заключението, че в Гърция са налице макроикономически дисбаланси, след като през 2023 г. е било установено наличие на прекомерни дисбаланси. По-специално Гърция е изправена пред уязвимости, свързани с високия държавен дълг и високите необслужвани кредити в контекста на високата безработица, които остават актуални, но са намалели забележимо и се очаква да продължат да намаляват, но външната позиция остава слаба. Съотношението на държавния дълг към БВП продължи да намалява и въпреки че остава високо — почти 162 % през 2023 г., краткосрочните рискове за устойчивостта на обслужването на дълга изглеждат ниски. Растежът на номиналния БВП беше основен двигател за бързо намаляващото съотношение на дълга през последните години, но очакваното допълнително подобрение на фискалните салда би следвало да гарантира, че то ще продължи да намалява. Дефицитът по текущата сметка, който нарасна значително през периода 2020—2022 г., се сви съществено през 2023 г., но остава висок на фона на силното вътрешно търсене. През тази и следващата година се очакват само незначителни подобрения по текущата сметка, тъй като се предполага, че стабилният растеж на инвестициите ще поддържа високите равнища на вноса. Силно отрицателното съотношение на нетната международна инвестиционна позиция (НМИП) към БВП също се подобри миналата година на фона на високия растеж на номиналния БВП, но остава най-ниското в ЕС. Необслужваните кредити показаха силен спад през последните години и продължиха да намаляват през 2023 г., но преструктурирането на необслужваните кредити извън банковия сектор е все още бавно, така че те продължават да оказват натиск върху икономиката. Заетостта се увеличи и безработицата продължи да намалява, но все още е относително висока. Дългогодишните постоянни действия на политиката и мащабните структурни реформи очевидно благоприятстваха намаляването на установените уязвимости. Поддържането на разумна фискална позиция и непрекъснатото навременно изпълнение на ПВУ продължават да бъдат от решаващо значение за подобряване на конкурентоспособността и гарантиране на възстановяването на баланса на икономиката, включително по отношение на външната позиция.

(11) Въз основа на данните, потвърдени от Евростат[14], дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Гърция е намалял от 2,5 % от БВП през 2022 г. до 1,6 %

[13] SWD(2024) 102 final.

[14] Eurostat-Euro Indicators, 22.4.2024 г.

през 2023 г., а консолидираният държавен дълг е спаднал от 172,7 % от БВП в края на 2022 г. на 161,9 % в края на 2023 г.

(12) На 12 юли 2022 г. Съветът препоръча[15] на Гърция да гарантира през 2023 г. разумна фискална политика, по-специално като ограничи растежа на финансираните на национално равнище първични текущи разходи под средносрочния потенциален ръст на производството[16], като вземе предвид продължаващата временна и целева подкрепа за домакинствата и предприятията, които са най-уязвими на покачването на цените на енергията, както и за хората, бягащи от Украйна. Същевременно на Гърция бе препоръчано да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Гърция се препоръчва също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза. Според оценките на Комисията през 2023 г. фискалната позиция[17] е била експанзионистична и е възлизала на 0,5 % от БВП в условия на висока инфлация. Нарастването на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. осигури рестриктивен принос към фискалната позиция от 0,6 % от БВП и беше в съответствие с препоръката на Съвета. Рестриктивният принос на финансираните на национално равнище първични текущи разходи се дължи на намалените разходи за спешни мерки за подкрепа (целеви и нецелеви) за домакинствата и предприятията в отговор на покачването на цените на енергията (с 2,7 % от БВП). Основните движещи сили за нарастването на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) са социалните трансфери, включително пенсиите. През 2023 г. разходите, финансирани с безвъзмездни средства по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, възлизаха на 2,5 % от БВП. Инвестициите, финансирани на национално равнище, възлизаха на 2,6 % от БВП през 2023 г., което представлява увеличение от 0,2 процентни пункта в сравнение с 2022 г. Гърция финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС. Държавата финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийната сигурност, като например предоставяне на подкрепа за внедряване на нови възобновяеми енергийни източници в електроенергийната мрежа, което

---

15 Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Гърция за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Гърция за 2022 г. (ОВ C 334, 1.9.2022 г., стр. 60).

16 Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. средносрочният потенциален ръст на производството на Гърция през 2023 г. се оценява на 4,5 % в номинално изражение въз основа на 10-годишния среден реален потенциален темп на растеж и дефлатора на БВП за 2023 г.

17 Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Тя има за цел да оцени икономическия импулс, произтичащ от фискалните политики, както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите (и с изключение на свързаните с кризата с COVID-19 временни извънредни мерки), включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

се улеснява чрез модернизиране на преносната инфраструктура, както и чрез отпускане на финансова помощ за МСП с цел въвеждане на цифрови решения, като тези мерки се финансират от Механизма за възстановяване и развитие и от други фондове на Съюза.

(13) Основните прогнози в програмата за стабилност за 2024 г. могат да бъдат обобщени по следния начин. Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози предвижда реалният БВП да нарасне с 2,5 % през 2024 г. и с 2,6 % през 2025 г., като същевременно се предвижда инфлацията по ХИПЦ да бъде 2,6 % през 2024 г. и 2,0 % през 2025 г. Очаква се дефицитът по консолидирания държавен бюджет да намалее до 1,2 % от БВП през 2024 г. и 0,9 % от БВП през 2025 г., докато съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 152,7 % до края на 2024 г. и до 146,3 % до края на 2025 г. Програмата за стабилност не включва бюджетни прогнози за периода след 2025 г.

(14) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 2,2 % през 2024 г. и с 2,3 % през 2025 г., а ХИПЦ-инфлацията да бъде 2,8 % през 2024 г. и 2,1 % през 2025 г.

(15) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 1,2 % от БВП за 2024 г., а съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се предвижда да намалее до 153,9 % до края на 2024 г. Понижаването на дефицита през 2024 г. отразява най-вече слабия ръст на социалните обезщетения в сравнение с нарастването на приходите. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция се очаква да бъде експанзионистична и да възлиза на 0,3 % от БВП през 2024 г.

(16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходи в размер на 1,5 % от БВП ще бъдат финансирани през 2024 г. с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост в сравнение с 1,0 % от БВП през 2023 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, ще продължат да дават възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга по консолидирания държавен бюджет на Гърция. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходи в размер на по-малко от 0,1 % от БВП се очаква да бъдат подкрепени със заеми от Механизма за възстановяване и устойчивост както през 2023 г., така и през 2024 г.

(17) На 14 юли 2023 г. Съветът препоръча[18] на Гърция да гарантира разумна фискална политика, по-специално като през 2024 г. ограничи номиналното увеличение на нетните първични разходи, финансирани на национално равнище[19], до не повече от 2,6 %. Когато изпълняваха своите бюджети за 2023 г. и изготвяха своите проекти на бюджетни планове за 2024 г., държавите членки бяха приканени да вземат предвид факта, че Комисията ще предложи на Съвета

[18] Препоръка на Съвета от 14 юли 2023 г. относно националната програма за реформи на Гърция за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Гърция за 2023 г. (ОВ C 312, 1.9.2023 г., стр. 67).

[19] Нетните първични разходи се определят като разходите, финансирани на национално равнище, след приспадане на i) дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) разходите за лихви, iii) разходите за циклична безработица и iv) еднократните и други временни мерки.

да бъдат открити основаните на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните първични разходи на Гърция, финансирани на национално равнище, се очаква да се увеличат с 1,8 % през 2024 г.[20], което е под препоръчания максимален темп на растеж. Това е в съответствие с препоръките на Съвета.

(18) Освен това Съветът препоръча на Гърция да предприеме действия за прекратяване на действащите спешни мерки за енергийна подкрепа, като използва съответните икономии, за да намали бюджетния дефицит възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Освен това Съветът уточни, че ако новите увеличения на цените на енергията налагат нови или запазване на съществуващи мерки за подкрепа, Гърция следва да гарантира, че те са насочени към защитата на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и запазват стимулите за икономии на енергия. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните бюджетни разходи[21] за спешните мерки за енергийна подкрепа се оценяват на 0,0 % от БВП през 2023 г. и се очаква да бъдат 0,1 % през 2024 г. и 0,1 % през 2025 г. По-специално се приема, че през 2024 г. и 2025 г. ще продължат да се прилагат увеличените помощи за отопление и практиката за възстановяване на разходите за специалния налог върху дизела за земеделските стопани, макар въздействието им да бъде незначително[22]. Предвижда се спешните мерки за енергийна подкрепа да бъдат прекратени възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета.

(19) По-конкретно Съветът също препоръча на Гърция да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма за възстановяване и развитие и по другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. финансираните на национално равнище публични инвестиции се очаква да намалеят до 2,4 % от БВП през 2024 г. (от 2,6 % от БВП през 2023 г.). Това се дължи на планирането във времето на програмните периоди на структурните фондове на ЕС. По-конкретно се приема, че инвестициите по новата програма са с по-висок процент на съфинансиране от страна на ЕС, отколкото инвестициите през предходния програмен период. Това води до спад в националните разходи за съфинансиране на инвестиции. Фискалната корекция през 2024 г. не се дължи предимно на намалението на инвестициите. Като се вземат предвид тези допълнителни фактори, публичните инвестиции през 2024 г. се оценяват като

---

20 Тук се вземат предвид еднократните мерки в размер на 0,1 % от БВП през 2024 г., свързани с разходите за смекчаване на въздействието на природните бедствия (както и 0,2 % от БВП през 2023 г., свързани и с разходите след природните бедствия). На 14 юли 2023 г. Съветът се позова и на опустошителните наводнения, които засегнаха Италия през май 2023 г., и постигна съгласие, че разходите за пряка спешна помощ, свързана с тези наводнения, ще бъдат взети предвид при последващите оценки на съответствието и по принцип ще се считат за еднократни и временни мерки. Подобен подход беше следван и по отношение на наводненията в Гърция.

21 Стойността представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително приходите и разходите и когато е приложимо, след приспадане на приходите от данъци върху извънредните печалби на доставчиците на енергия.

22 В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. принципно се приема, че мерките, които според Гърция ще продължават да действат до края на 2024 г., имат отражение върху бюджета и през 2025 г.

съобразени с препоръките на Съвета. На свой ред публичните разходи, финансирани от приходи от средства на ЕС, включително безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и устойчивост, се очаква да нараснат от 2,5 % от БВП през 2023 г. до 3,4 % от БВП през 2024 г.

(20) Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, и при условие че политиката остане непроменена, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 0,8 % от БВП през 2025 г. Понижението на дефицита през 2025 г. отразява най-вече спада в лихвените разходи и слабия ръст на разходите за заплати в публичния сектор. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 149,3 % от БВП до края на 2025 г. Понижението при съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП през 2025 г. отразява най-вече нарастващия първичен излишък и растежа на номиналния БВП, както и корекциите наличности-потоци. Разумната фискална политика би следвало да допринесе и за укрепване на външната позиция.

(21) Въз основа на най-добрите практики и на реформите, проведени като част от плана за възстановяване и устойчивост, включително реформата, целяща допълнително да засили усилията на Гърция за противодействие на данъчните измами, все още са налице възможности за допълнително укрепване на рамката на данъчната политика, за да бъде Гърция в състояние да привлича повече инвестиции и така да намали техния недостиг, който остава съществен. По-конкретно чрез въвеждането на по-широка система за предварителни данъчни становища в съответствие с най-добрите практики в ЕС на данъкоплатците би се предоставило прозрачно тълкуване на данъчното законодателство, като по този начин би се гарантирала по-голяма правна сигурност на инвеститорите. Също така засилването на усилията за разширяване на капацитета на Независимия орган за публичните приходи, по-конкретно като се укрепи неговата автономност по отношение на управлението на човешките ресурси, би спомогнало за допълнително повишаване на данъчната дисциплина.

(22) Гърция продължи да предприема стъпки за модернизиране на публичната си администрация, но все още са налице възможности за допълнително повишаване на ефективността ѝ. След значителна корекция след 2010 г. размерът на публичната администрация и разходите за нея бяха до голяма степен приведени в съответствие със средните за ЕС. През 2023 г. разходите за възнаграждения в Гърция останаха стабилни в размер на 10,8 % от БВП, което е малко над средното равнище за ЕС (10,2 % от БВП), като се вземе предвид увеличението на заплатите, предприето за първи път след 2010 г. Корекцията в заплащането, която влезе в сила от началото на 2024 г., включително за длъжности с ръководни функции, беше съобразена с единната скала на възнагражденията, тъй като се приложи в цялата структура на държавната администрация. От ключово значение за запазването на тези постижения е: i) да се гарантира, че ще продължи да се прилага единната скала на възнагражденията, като същевременно персоналът се запази на сегашното равнище чрез продължаващо прилагане на правилото за „наемане на нов служител само при напускането на друг“ по отношение на постоянния персонал; и ii) да се запази таванът за временния персонал, въведен през 2022 г. В плана за възстановяване и устойчивост се съдържат мерки за повишаване на ефективността на държавната администрация, включително създаването на рамка за многостепенно управление, която беше приета през 2023 г. С цел да се реализират на практика

очакваните подобрения в координацията на централно, регионално и местно равнище, се очаква през 2024 г. рамката, включително предвидените структури за управление и информационна система, да бъде изцяло приведена в действие.

(23) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок бързото и ефективно изпълнение на плана, включително главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Гърция чрез екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. За да бъдат изпълнени ангажиментите по плана до август 2026 г., от съществено значение е Гърция да продължи изпълнението на реформите и да ускори инвестициите чрез преодоляване на рисковете от забавяния, като същевременно гарантира силен административен капацитет. Гръцките органи са предприели мерки за подобряване на изпълнението и повишаване на административния капацитет, но планът за възстановяване и устойчивост съдържа допълнителни специфични мерки, които се очаква да подпомогнат постигането на тази цел. Сред конкретните предизвикателства, пред които е изправена Гърция, са: i) продължителни съдебни процеси при разглеждането на правни претенции срещу процедури за възлагане на обществени поръчки, което крие риск от изместване на планираната дата за приключване на инвестициите след август 2026 г.; ii) бавно прехвърляне на имуществени права; и iii) слаба координация, особено ясно изразена при инвестициите и реформите, обхващащи области на политиката, които надхвърлят правомощията на едно-единствено министерство. Системното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(24) Като част от междинния преглед на фондовете от политиката на сближаване, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 от Гърция се изисква да направи преглед на всяка програма до март 2025 г., като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г., както и на своя национален план в областта на енергетиката и климата. Този преглед представлява основата за окончателното разпределение на финансирането от ЕС, включено във всяка програма. Гърция постигна напредък в прилагането на политиката на сближаване и Европейския стълб на социалните права, но продължават да съществуват предизвикателства. По-конкретно в Гърция продължават да се отчитат бавен растеж в по-периферните региони и значителни различия между градските и извънградските райони. От решаващо значение е да се ускори изпълнението на програмите на политиката на сближаване, като същевременно се укрепи административният капацитет на национално и регионално равнище. Договорените в програмата приоритети продължават да бъдат от значение. По-конкретно от основно значение за повишаване на конкурентоспособността са както действията за подобряване на капацитета на дружествата да създават иновации, така и тези, съсредоточени върху целевата подкрепа за стопанската дейност. Като част от екологичния преход са необходими инвестиции в управлението на отпадъците,

за да се постигнат целите за рециклиране и да се намали депонирането. Особено важно е да се подходи всеобхватно към подобряването на управлението на водите, което да включва управлението на водите и отпадъчните води, оползотворяването на енергия, цифровизацията, повторното използване на водата, дъждовната вода и устойчивото обезсоляване въз основа на възобновяеми енергийни източници. За енергийния преход са необходими по-голям дял възобновяема енергия, решения за съхранение на енергия и повишена енергийна ефективност, както и преодоляване на енергийната бедност. От съществено значение за постигането на въглеродна неутралност е и повишаването на дела на чистия градски транспорт. Чрез програмите по линия на политиката на сближаване трябва да продължат инвестициите в умения въз основа на цялостна стратегия, за да се приложи Европейската гаранция за децата, да се стимулират качествените и достъпни услуги за дългосрочни грижи и социални жилища, както и да се засилят активизирането на пазара на труда и социалната интеграция на маргинализирани общности, като например ромите и хората с мигрантски произход. В контекста на междинния преглед на програмите по линия на политиката на сближаване е необходимо да се обърне повече внимание на предотвратяването на рисковете, свързаните с изменението на климата, и готовността за справяне с тях. Гърция също така би могла да се възползва от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“, за да подпомогне промишлената си трансформация, по-специално производството и съхранението на чиста енергия, екологичния воден транспорт и биотехнологиите, както и изграждането на екологични и цифрови умения.

(25) Освен икономическите и социалните предизвикателства, към чието преодоляване са насочени планът за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, Гърция е изправена пред няколко допълнителни предизвикателства, свързани с икономическия растеж, регулаторната рамка и повишаването на квалификацията на работната ръка, преодоляването на които би довело до повишаване на конкурентоспособността на страната. Макар и да се увеличава, равнището на заетост е сред най-ниските в ЕС и достъпът до пазара на труда продължава да бъде предизвикателство, особено за жените и младежите. По отношение на образованието през последните години Гърция е предприела мерки за преразглеждане на учебни програми, включително в контекста на плана за възстановяване и устойчивост, и за въвеждане в тях на курсове за меки и цифрови умения. Въпреки това успеваемостта по отношение на основните умения остава особено ниска, което пречи на реализацията на пазара на труда, на производителността на труда и на конкурентоспособността. Това личи от резултатите на 15-годишните ученици по математика, четене и точни науки, които от 2012 г. спадат рязко и са сред най-ниските в ЕС, ако се съди от последното издание на Програмата на ОИСР за международно оценяване на учениците. Високият и нарастващ дял на учениците, които не се справят на очакваното ниво, включително сред тези в относително добро социално положение, както и ниският дял на учениците с отлични резултати говорят за съществуването на структурни предизвикателства, що се отнася до качеството и справедливостта на образователната система. Освен това Гърция е на последно място сред държавите членки на ЕС по отношение на участието в образованието и грижите в ранна детска възраст, а е установено, че то се отразява положително на по-нататъшните образователни резултати. Предизвикателствата, които спъват образователните резултати в Гърция, са свързани с: i) недостатъчно финансиране на образователната система;

ii) недостатъчно съсредоточаване върху методи за преподаване и учене, основани на компетентности, със силно застъпени предприемачески, меки и трансверсални умения; iii) ниско равнище на автономност на училищата; и iv) липса на системно оценяване на учителите.

(26) Важни приоритети продължават да бъдат подобряването на обслужването на гражданите и повишаването на икономическата, фискалната и климатичната устойчивост. В това отношение са налице още възможности за допълнително подобряване на начина, по който се управляват държавните активи, включително като се модернизират държавните предприятия (ДП) и се развиват държавните имоти. Определени реформи са проведени успешно в някои ДП, което допринесе за повишаване на оперативната им гъвкавост и търговската им самостоятелност, за укрепване на вътрешния им управленски капацитет и за подобряване на политиките и процесите им по възлагане на обществени поръчки, изплащане на трудово възнаграждение и подбор на кадри. И други ДП биха могли да се възползват от тези практики и повтаряйки ги, да предоставят по-голяма стойност както за обществото, така и за икономиката. Гръцката корпорация за активи и участия и нейните дъщерни предприятия играят основна роля за управлението на тези държавни активи. Провеждат се обсъждания относно начините за допълнително повишаване на ефикасността и ефективността на корпорацията, например чрез повишаване на организационния и функционалния ѝ капацитет и чрез укрепване на оперативната ѝ самостоятелност и вътрешния експертен опит в областта на инвестициите.

(27) Бавният процес по издаване на разрешителни в областта на околната среда, който, наред с останали фактори, се дължи и на пропуски в регулаторната уредба, продължава да затруднява инвестициите на централно и регионално равнище. Издаването на разрешителни в областта на околната среда е неразделна част от цялостния процес по лицензиране при всички видове инвестиции, а процесът по получаване на екологично разрешително е сложен и продължителен. По-конкретно все още липсват екологична класификация на възобновяемите енергийни източници и условия, които да определят при какви обстоятелства може да се разрешават промишлени дейности с ограничено въздействие върху околната среда. Нужно е да се определят и критерии за случаите, при които е необходим опростен процес по издаване на разрешителни поради несъществени промени. Липсата на нормативни актове, които да спомогнат за решаването на тези проблеми, не позволява да се усети ефектът от въведените по-рано законодателни подобрения, целящи процедурата по издаване на разрешителни в областта на околната среда да се предопределя от по-рационални и основани на риска критерии. Ако тези висящи законодателни актове бъдат приети, това ще окаже съществено въздействие върху продължителността и качеството на екологичните оценки както при новите, така и при изменените/подновените разрешителни, отнасящи се до съответните инвестиции. Също така въпреки че беше завършена регулаторната рамка за ангажиране на оценители в областта на околната среда от частния сектор, съответният регистър все още не се използва в достатъчна степен и системата все още не е приведена в действие. Допълването на нормативната уредба чрез приемане на липсващите актове от вторичното законодателство и привеждането в действие на системата за сертифицирани частни оценители в областта на околната среда би допринесло за укрепване на бизнес средата в Гърция, тъй като се очаква тези мерки да намалят затрудненията в процеса по издаване на екологични разрешителни и да повишат увереността на инвеститорите. Очаква

се горепосочените действия на политиката да улеснят инвестициите, които се очаква да увеличат производителността и да разширят експортната база, като по този начин се намали зависимостта от вноса, подобрят се перспективите за растеж и се подпомогне външното възстановяване на баланса, както и преодоляването на дисбалансите в наличностите.

(28) Въпреки положените усилия, изразяващи се най-вече в разширяване на дела на възобновяемите енергийни източници в общото количество произведена в страната електроенергия, Гърция продължава да бъде силно зависима от изкопаеми горива, като през 2022 г. нефтът и природният газ възлизат съответно на 55 % и 20 % от енергийния микс на страната. Макар в главата за REPowerEU, добавена към преразгледания план за възстановяване и устойчивост на Гърция, да се съдържат няколко реформи и инвестиции, които се очаква да ускорят усилията по декарбонизация на страната, са необходими още действия, за да се намали зависимостта ѝ от изкопаеми горива. Автомобилният парк на Гърция е сред най-старите в ЕС, а потреблението на възобновяеми енергийни източници при транспорта остава много ниско. В резултат на това транспортният сектор в Гърция продължава да бъде един от най-големите източници на емисии от въглероден диоксид. Електрификацията на транспортния сектор би могла да се ускори чрез по-амбициозна политика, която да определя тона. Тя може да включва разширяване на категориите превозни средства, при които съгласно националния Закон за климата е задължително преминаването от бутални двигатели към електрически двигатели, и включване на изискване за задължително изтегляне на силно замърсяващите превозни средства.

(29) Зачестяващите и все по-тежки природни бедствия, които засягат Гърция, изправят пред сериозно изпитание системата за гражданска защита на страната. През 2023 г. Гърция пострада от тежки горски пожари и наводнения, при които загинаха хора и бяха нанесени катастрофални поражения на околната среда, както и големи имуществени и инфраструктурни вреди. Очаква се инвестициите в гражданска защита по линия на плана за възстановяване и устойчивост и кохезионните фондове да повишат капацитета за реакция при бедствия. Въпреки това все още има възможност допълнително да се укрепят усилията за превенция. Реформите и инвестициите, насочени към повишаване на ефективността и ефикасността на инфраструктурата за ранно предупреждение и климатична устойчивост, както и предприемането на други мерки за превенция на риска биха допълнили дейностите за подготвеност и биха способствали за намаляване на вредите, причинявани от природни бедствия в бъдеще. Нещо повече, обхватът на инвестициите би могъл да се съсредоточи върху действия за изграждане на устойчивост чрез работа в посока превенция и готовност, както и чрез прилагане на екосистемни подходи.

(30) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия през 2024 г., включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за да изпълнят препоръката относно икономическата политика на еврозоната. За Гърция препоръки 1, 2 и 3 спомагат за изпълнението на първата, втората, третата, четвъртата и петата препоръка за еврозоната.

(31) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и заключението ѝ относно наличието на дисбаланси, препоръките по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011

са отразени в препоръки 1, 2 и 3 по-долу. Политиките, посочени в препоръка 1, спомагат за преодоляване на уязвимостите, свързани с държавния дълг, външната позиция и необслужваните кредити. Политиките, посочени в препоръки 2 и 3, подкрепят потенциален растеж на БВП и в резултат на това допринасят и за изпълнението на препоръка 1. Препоръки 1, 2 и 3 допринасят както за преодоляването на дисбалансите, така и за изпълнението на препоръката за еврозоната в съответствие със съображение 30.

ПРЕПОРЪЧВА на Гърция да предприеме през 2024 г. и 2025 г. следните действия:

1. Да представи своевременно средносрочния фискално-структурен план. В съответствие с изискванията на реформирания Пакт за стабилност и растеж да ограничи нарастването на нетните разходи[23] през 2025 г. до равнище, при което консолидираният държавен дълг следва правдоподобно низходяща траектория в средносрочен план, а дефицитът по консолидирания държавен бюджет се поддържа под заложената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП. Да продължи да подобрява благоприятстващата инвестициите система на данъчно облагане, като засили правната си сигурност и продължи да увеличава оперативната автономност на данъчния орган да управлява и развива човешките ресурси. Да съхрани ефективността на публичната администрация, като същевременно гарантира, че тя може да привлече подходящите умения и да запази съгласуваността с единната скала на възнагражденията, както и да приведе в действие рамката за многостепенно управление. Да гарантира, че външните баланси продължават да следват тенденция на стабилно подобрение, като насърчава балансиран растеж и подпомага продуктивните вътрешни инвестиции. Да продължи да намалява обема на необслужваните кредити към банките и лицата, обслужващи кредити, включително чрез по-нататъшно подобряване на процесите по провеждане на електронни търгове, за да се намали процентът на неуспешните търгове.

2. Да укрепи административния капацитет за управление на фондовете на ЕС, да ускори инвестициите и да поддържа динамиката на изпълнението на реформите. Да отстрани възникващите забавяния, за да се даде възможност за продължаващо бързо и ефективно изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, като се гарантира приключването на реформите и инвестициите до август 2026 г. Да ускори изпълнението на програмите на политиката на сближаване. В контекста на междинния им преглед да продължи да се съсредоточава върху договорените приоритети и да предприема действия, с които да отговори по-добре на потребностите в областта на превенцията на рискове, свързани с изменението на климата, и готовността за преодоляването им, като същевременно вземе предвид възможностите за подобряване на конкурентоспособността, предоставени от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“.

[23] Съгласно член 2, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на разходите за лихви, дискреционните мерки по отношение на приходите, разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и еднократните и други временни мерки.

3. Да повиши конкурентоспособността, като се справи с ниските резултати при основните умения, подобри управлението на държавните активи и завърши регулаторната рамка за издаването на екологични разрешителни.

4. Да намали зависимостта от изкопаеми горива, като ускори декарбонизацията на транспортния сектор. Да укрепи управлението на природни бедствия, като въведе ефективна система за ранно предупреждение и превенция на риска.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател